

Teksten

Exodus 3: 1-14

Johannes 5:1-9

Lieve gemeente hier aanwezig,

Eenzaamheid. We hebben er allemaal op momenten in ons leven mee te maken.

Goed om daar vanmorgen over na te denken en te kijken welke woorden uit de bijbel ons tot steun kunnen zijn

Eenzaamheid. In het leven komt het en gaat het. Soms duurt het kort, soms duurt het lang.

Als we het ervaren, dan is het moeilijk te dragen. In onze maatschappij, vandaag de dag komt het denk ik vaker voor dan vroeger.

Ik wil iets vertellen van momenten uit mijn leven dat ik me eenzaam voelde.

Misschien herkent u er iets van.

Ik herinner me een moment dat ik een jaar of 17 was. Het was kerstvakantie en ik was regelmatig alleen op mijn kamer.

Ik las de avonden van Gerard van het Reve. De schrijver was nog jong, het speelde zich ook af in de kerstvakantie. Hij beschreef de dagen. Ze gingen tergend langzaam voorbij. De schrijver vond zijn ouders maar saai, burgerlijk. Er was een grote afstand tussen hem en zijn ouders.

Zo voelde ik het ook aan. Alleen op mijn kamer en ik wist niet hoe ik dat isolement moest doorbreken. Mijn ouders stonden ver van me af, ik kon niet goed dingen met hen delen. En contact met vrienden, die waren oppervlakkig. Ze konden niet verhinderen dat ik me alleen, eenzaam voelde.

Op een gegeven moment kreeg ik de drang om te schrijven. Ik zat zo vol met mijn gevoelens dat het eruit moest. Ik schreef zomaar een verhaal op, het ging vanzelf. Het vloeyde zomaar op het papier. En ik kan me niet goed meer herinneren hoe het ging. Wat ik nog wel weet, is dat ik in dat verhaal schreef over iemand die keek naar een flatgebouw en daar allemaal kamers zag, van mensen die heel dicht naast elkaar woonden. En hij had de gedachte, al die mensen wonen vlak bij elkaar, maar kennen ze elkaar, leven ze niet allemaal langs elkaar heen.

Ik had het verhaal af en stuurde het aan een paar vrienden, we moesten iets voorbereiden voor een avond van de jeugdvereniging. Ze vroegen me of ik het wilde voorlezen op een weekend van de vereniging. Daar zag ik erg tegenop want het was wel erg persoonlijk. Toch deed ik het. En de zaal was muisstil. Ik voelde dat het herkend werd. Het vervolg van het weekend was heel bijzonder, warm en we spraken veel met elkaar over dingen die ons raakten. Ik zal het nooit vergeten.

Een tweede gebeurtenis.

Ik ben enige tijd ernstig depressief geweest. Daar weet u wel van. Daar heb ik wel eens iets over verteld. Ik kreeg steeds meer negatieve gedachten over mezelf en kon dat op geen enkele manier meer stoppen. Wat ik ook probeerde het lukte niet. Het leek alsof dat steeds maar erger werd, alsof ik mezelf folterde. Maar ik kon het niet stoppen. Mijn vrouw en de andere mensen om mij heen konden me niet meer volgen, begrepen me niet meer.

En ik voelde me steeds meer geïsoleerd. Tot ik uiteindelijk op de psychiatrie van een ziekenhuis belandde.

Niet meer thuis, in den vreemde. Weggeduwd, zo voelde ik dat.

Ik beleefde het zo. Ik kan met niemand meer praten, niemand begrijpt me meer, ik kan op geen enkele manier mijn gedachten meer overbrengen op een ander. Ze vinden alles wat ik zeg maar gek.

Toen dacht ik, waar leef ik nog voor als ik op geen enkele manier meer contact kan krijgen met anderen. Het is het ergste wat me is overkomen.

Gelukkig is het later weer goed gekomen met hulp van anderen en medicijnen.

Waarom ik dit vertel is om te zeggen dat het bij eenzaamheid draait om het gevoel dat er geen contact meer is tussen jou en je omgeving. Dat je helemaal geïsoleerd bent in jezelf, een cocon van leegte.

Er is ook een vorm van eenzaamheid die heilzaam is, je even terugtrekken uit de werkelijkheid om creatief of stil te kunnen zijn en je weer op te laden. Maar dat is niet waar ik op doel.

Meestal is eenzaamheid van voorbijgaande aard.

Maar die ervaring van eenzaamheid is wel fundamenteel. Ieder mens krijgt er wel eens mee te maken. Bijvoorbeeld als we ziek zijn, of als we oud zijn, als we weinig contactmogelijkheden meer hebben, of soms ook als we ons eenzaam voelen ondanks alle contacten die we hebben.

Want je kunt veel contacten hebben en je toch diep van binnen alleen voelen en je kunt ook weinig of bijna geen contacten hebben en je toch helemaal niet eenzaam voelen.

Daarbij denk ik ook dat de samenleving steeds individualistischer is geworden.

En dat betekent dat mensen het zelf maar moeten redden. Hoe het met ons gaat is onze eigen verantwoordelijkheid. En naast de instanties die heel afstandelijk kunnen zijn en soms wreed, zijn er nauwelijks meer verbanden waarop we terug kunnen vallen.

Families worden kleiner en de afstanden die we moeten overbruggen om elkaar te bezoeken worden groter.

Mensen hebben vaak het gevoel dat ze het alleen maar moeten redden.

Rondom dit thema kwam er een verhaal bij me boven over Jezus en de zieke uit Betesda. Vanwege die ene zin die daarin gezegd wordt. De zieke man zegt. Heer ik heb niemand...

Jezus vraagt aan de man. Wilt u gezond worden. En de man zegt zo staat het er letterlijk. Heer ik heb geen

mens. Ik heb niemand om me naar het water te brengen. Heer ik moet het zelf maar zien te redden, maar alleen kom ik nooit bij het water. Hoe kom ik in godsnaam bij dat water als er geen mensen zijn die zich om mij bekommeren.

Maar Jezus ziet die mens wel. Tussen al die zieke mensen ziet Jezus die ene man, daar ligt volgens mij de kern van het verhaal. Hij bekommert zich wel om die mens. Hij ziet hem, hij merkt op en ziet dat hij al 38 jaar ziek is, hij weet dat hij geen mens heeft om hem naar het water toe te brengen. Door Jezus wordt die man echt gezien, dat dat maakt een wereld van verschil.

Daarin komt iets van het mysterie van het geloof naar voren. In God worden mensen echt gezien. En Jezus is daar het levende teken van.

En in dit verhaal roept hij ons ook op om elkaar werkelijk te zien.

Alleen al door die houding van Jezus, komt voor die man genezing tot stand.

Als je gezien wordt, dan wordt je een ander mens.

Er is een vraag die blijft hangen. Hoe kan zoiets. Hoe is het mogelijk dat zo'n

verandering tot stand komt. En dat het zo fundamenteel is, zo ingrijpend anders. Dat er genezing komt.

Wij zijn vaak bang voor onszelf, voor de dingen die diep in onszelf leven. We leven er liever langs heen. Maar dat zuigt ons als het ware leeg. De bron die in onszelf leeft die jaagt ons angst aan. Al die duisternis en die on vervulde dingen. Al die gevoelens die ons in verwarring brengen.

Waar brengt het ons heen..... Het lijkt een afgrond.

Om uit die afgrond te breken is dat ene woord nodig. Wat er in je leeft mag er zijn. Je boosheid, je verdriet, je teleurstelling, je pijn, je fouten. Wat diep van binnen in je leeft wordt door God gezien. Dat mag er ook uitkomen, die boosheid, dat verdriet. Daar hoeft je je niet voor te schamen.

En God strooit er zijn liefde over uit. En door al die gevoelens heen die je soms naar de duisternis trekken, worden ook je moed en je kracht gezien. Je licht...je power. Die afgrond van binnen, die je leegzuigt naar de afgrond mag tenslotte een fontein worden, omdat je geliefd bent.

Dat is wat Jezus uitstraalde met heel zijn leven, Daarom ging hij naar de mensen toe die er niet bij hoorden, die ziek waren, melaats, die rare dingen deden en dachten. Liefde die van de andere kant komt, die Jezus ons overbrengt, en ons daardoor tot leven brengt en de afgrond in onszelf doet veranderen in een fontein. Mens jij bent door God gezien jij mag er zijn met alles wat er in je is.

En dan zie ik dat water voor me, waar die man steeds te laat voor is in Bethesda.

Waar hij maar niet bij kan komen.

Dat water dat af en toe tot leven komt, dat is een beeld voor het levende water waardoor een mens genezen wordt. Het water dat ook in onszelf tot leven kan komen. Zoals er over Jezus gezegd wordt dat hij het levende water is. Water dat ook in onszelf leeft en dat God als het ware aanraakt.

En het is juist van Godswege dat wij erop uit gestuurd worden naar elkaar toe. Neem uw bed op en wandel....Ga erop uit en breek uit de kerker van jezelf.

In het OT staat er nog iets anders over God dat in dit verband van betekenis is.

Daar gaat het om die naam van God die mij bezig houdt. Als Mozes bij de brandende braamstruik terugdeinst en iets van Gods aanwezigheid gewaar wordt, wil hij graag weten hoe hij degene die hij ontmoet heeft, zou moeten noemen. Wat is uw naam Eeuwige.

En dan hoort hij dat woord wat in de joodse religie niet wordt uitgesproken. Vier letters. JHWH. Het wordt vaak vertaald met "Ik ben, die ik ben". Of met "ik zal er zijn".

Ik hoorde een uitleg die me erg aansprak: De naam betekent de aanwezige. Hij die aanwezig is. Het is de belofte van Godswege dat de mens niet alleen is. Er is aanwezigheid, het mysterie van God.

Maar nu komt het belangrijkste in die uitleg.

Want zo las ik: "In de belofte van die presentie, van de andere kant, van God, wordt van ons gevraagd present te zijn. Zelf thuis te geven. Ook met onze vragen, onze twijfels, ons verlangen om dichtbij de essentie, het wezenlijke in ons leven te komen."

Om er werkelijk te zijn in het leven....

Het verhaal staat ook in de context van de slavernij. Mensen zijn vaak slaaf van zichzelf en slaaf van de ander, slaaf van de wereld, van de prestatiedruk. Zoals het

volk Israel dat was in Egypte.

Het is een oproep om ruimte te nemen voor jezelf en in het verlengde daarvan voor de ander, omdat God ruimte voor ons maakt.

Dat betekent ook present te zijn in het leven, om ons heen te kijken, de werkelijkheid tot ons door te willen laten dringen En er voor de ander te willen zijn. Te zeggen aan elkaar, ik ben er. Ik wil er zijn, in deze wereld, ik kijk om me heen ik ben er.

Present zijn, kan ook gewoon betekenen niet weglopen in een situatie als die moeilijk voor je is, maar toch aanwezig durven blijven, al heb je niet direct een antwoord.

Zo mogen wij ons door God laten roepen tot leven. Tot leven waarin wijzelf tot bloei komen en er te kunnen zijn voor elkaar.

Amen

Voelt u zich vrij om te reageren op deze overdenking.

Dat kan via mijn email: vandepeppelhans@gmail.com

of telefonisch 0612902064

ds. Hans van de Peppel

24 november 2025